

Зал урочистих засідань Харківського університету

Фрагмент експозиції Музею витончених мистецтв Харківського імператорського університету

Фундаментальна бібліотека — душа Університету

«Науки і мистецтва повернуться до нашої Вітчизни, вони вважатимуть її за власну»

В. Н. Каразін

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ТЕНРИК СЕМІРАДСЬКІЙ І ХАРКІВСЬКІЙ УНІВЕРСИТЕТ

ХНУ імені В. Н. Каразіна
пл. Свободи, 6, к. 603,
м. Харків, 61022, Україна
Тел.: +38 (057) 707 53 85
E-mail: tronkocentr@karazin.ua
Сайт: tronkocentre.karazin.ua

Консультант: доц. Павлова О. Г.
Дизайн: Трубочанінов В. О.

Фото з мережі Інтернет

У сузір'ї славетних імен вихованців Харківського класичного університету зірками першої величини сяють імена діячів мистецтва: І. О. Алчевського і Г. С. Верейського, І. О. Дунаєвського і В. А. Каринської В. Г. Кричевського і М. В. Лисенка, П. П. Сокальського і М. П. Старицького та інших. Серед них почесне місце займає ім'я Генріка Іполитовича Семирадського (1843–1902) — живописця, представника пізнього академізму, члена усіх художніх академій світу, які існували за його життя.

Митець належить чотирьом країнам світу: Україні, Польщі, Росії та Італії.

Генрік Іполитович Семирадський у студентські роки

Важливою сторінкою у біографії видатного художника став час його навчання на природничому відділенні фізико-математичного факультету Харківського імператорського університету (1860–1864), який він закінчив з кандидатським ступенем.

Саме в цей період Університет перетворився на навчальний заклад, що стояв на рівні європейської вищої школи. В роки студентства Г. І. Семирадського на факультеті викладали такі знані науковці, як М. М. Бекетов, В. І. Лапшин, Н. Д. Борисяк, Ю. І. Морозов та інші.

Почесний член Харківського університету великий німецький поет і філософ Й.-В. Гете писав: «Художник, вивчай природу. Але не так просто з низинного витягти шляхетне, з потворного — прекрасне».

У студентські роки Г. І. Семирадський спеціалізувався в галузі ентомології. В той час Харківщина була ще недостатньо дослідженою з ентомологічної точки зору. Викладачі у своїх лекціях постійно звертали на це увагу слухачів. Майже щорічними були наукові експедиції територіями Харківської та сусідніх губерній, що проводилися з метою вивчення краю, як тоді говорили, «у природно-історичному відношенні».

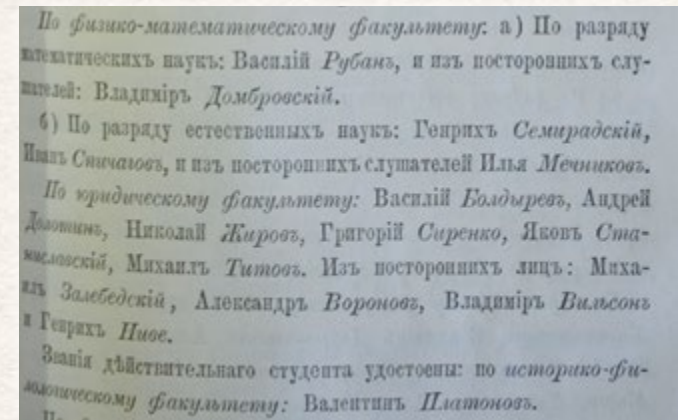
При факультеті функціонував зоологічний кабінет, що у наш час перетворився на один з кращих в Україні музеїв природи. Його ентомологічна колекція нараховує більше ніж 200 тисяч екземплярів зі всіх куточків планети.

Метелики — експонати ентомологічного зібрання Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Інтерес до ентомології у Г. І. Семирадського зародився під впливом проф. О. Ф. Масловського, автора докторської дисертації «Про мікроскопічну будову зовнішніх покривів комах». На думку його учнів, О. Ф. Масловський завжди прихильно ставився до усіх студентів, які бажали займатися поглиблено, і радів кожному їхньому успіху. Фахівці вважали, що завдяки цьому професору деякі дисципліни, які читалися в університеті (порівняльна анатомія, ембріологія та інші), були уведені до структури навчальних курсів раніше й викладалися якісніше, ніж це було в інших російських університетах. Можливо, фантастичні нічні і денні метелики, жуки і бабки, що виблискують і переливаються усіма кольорами веселки, надихали Г. І. Семирадського на створення перших його картин.

Не тільки професори фізмату вплинули на становлення індивідуальності Г. І. Семирадського. У 1860-х роках збирали численних слухачів лекції таких чудових викладачів, як Д. І. Каченовський, О. П. Зернін, М. О. Лавровський, П. О. Лавровський та інших. Особливе значення для естетичного виховання студентів мав Музей витончених мистецтв. Цей навчально-допоміжний підрозділ мав у своєму розпорядженні унікальну колекцію шедеврів мистецтва від класичної давнини до сучасності (твори А. Дюрера, Х. Гольцїуса, Л. Джордано, А. ван Дейка, П. Брейгеля Старшого, Ф. Буше та інших).

З протоколу засідання Ради Харківського університету про присудження Г. І. Семирадському кандидатського ступеня

В усі часи Університет пишався своїми випускниками, які і складають його славу. Ім'я Генріка Семирадського в Харківському університеті завжди пам'ятали, так само як і відчували необхідність навчання студентів так званим «вишуканим мистецтвам». І хоча у 1859 році, напередодні його вступу, в Університеті припинили викладати малювання, Вчена рада постійно ставила питання про необхідність естетичної освіти студентів.

Ці клопоти зрештою увінчалися успіхом. У 1904 році Рада висловилася за відновлення викладання малювання та запрошення у штат гравера. У наші дні при Університеті діє виставковий ЄрміловЦентр, кафедра теорії культури та філософії науки, культурний центр, інші профільні підрозділи.